

Najčešći posjetioци muzeja su đaci. Procentualno gledano, đaci osnovnih škola najviše posjećuju Muzej, i to od prvog do osmog razreda, potom srednjoškولci, studenti i vojnici. Najmanje Muzej posjećuju građani, a u vrijeme turističke sezone april-oktobar posjeta se povećava. Najčešći oblik rada s posjetiocima jeste vodstvo kroz stalni postav. Često se u sklopu đacke posjete Muzeju obradi i određena tema iz istorije ovog kraja. Na tematskim izložbama posjetioци dobiju opširne informacije o značaju i sadržaju izložbe. Do danas Muzej nije – pretežno zbog materijalnih razloga – izradio katalog stalne izložbe. Informativni listić se uglavnom koristi za obavješćavanje đaka. Povremeno Muzej, u sklopu određene tematske izložbe, tiska katalog, nastojeći pedagoško-propagandnom službom animirati javnost što je dalo i dobre rezultate – intenzivniju posjetu ne samo tematskim izložbama nego i stalnom postavu. Vrlo često i sredstva masovnog informisanja, novine, radio pa i TV pomažu Muzeju pri obavješćavanju javnosti. Ponekad i radne organizacije u tvorničkim listovima obavješćavaju zaposlene o aktivnostima u Muzeju. Tako je SOUR »Rudi Čajavec« prilikom izložbe **Tito u Bosanskoj krajini** u svom listu posvetio izložbi cijelu stranicu i k tome osigurao filmski materijal vezan za Titove posjete Banja Luci. To je rezultiralo izvanrednom posjetom ovoj izložbi, jer su posjetioци uz izložbu mogli pogledati i film **Titove posjete Banja Luci**.

Propagandno-pedagoška djelatnost muzeja

Na osnovu određenih pokazatelja u radu propagandno-pedagoške službe u Muzeju Bosanske krajine, utvrđeno je da nema bolje propagande od stalnog kontakta sa školama, radnim organizacijama, vojnim ustanovama, sredstvima javnog informisanja te prosvjetnim službama. Da bi se lakše pratile aktivnosti svake škole tokom školske godine, za svaku je školu otvoren karton u koji se registrira svaka školska posjeta muzeju, ali i kontakti Muzeja sa školama. Isto tako, u kartone su zavedene i radne organizacije, vojne ustanove te druge institucije. Premda je proteklo malo vremena od postojanja propagandno-pedagoške službe (4 godine), već su postignuti solidni rezultati. Međutim, još ova služba nije ozbiljno shvaćena. Ipak, savremeni muzej ne može opstati bez nje.

U posljednje se vrijeme Muzej uključuje u nastavu, posebno nastavu istorije. I to je jedno još uvijek nedovoljno iskorišteno područje djelovanja. Da bi nastavnici i profesori shvatili značaj Mu-

zeja, svake se godine organizira jednodnevni seminar na kome se prezentiraju mogućnosti Muzeja, čime se nastoji što više zainteresovati školu.

Na kraju, mora se konstatovati, nedostatak materijalnih sredstava znatno koči rad Muzeja. Od 1983. god. nije štampan **Zbornik krajiških muzeja**, naučno glasilo muzeja Bosanske krajine (Banja Luka, Bihać, Drvar, Jajce i Prijedor). Unatoč svim poteškoćama Muzej Bosanske krajine je za 57 godina rada i postojanja postigao značajne rezultate, o čemu svjedoče brojna priznanja društvene zajednice: Aprilska nagrada SO Banja Luka 1980; Plakete SIZ-a kulture SO Banja Luka; Orden Republike sa srebrnim vijencem – najveće i najvrednije priznanje – koje je Muzej dobio za svoj rad – kojim ga je odlikovalo Predsjedništvo Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije 1981. god.

ABSTRACT

Educational activities in the Museum of Bosanska Krajina, Banja Luka

Irhan Kašić

A short survey of the history of the museum from its foundation in 1930 is given. The crucial event was the moving of the museum to a new building constructed for this purpose in 1983. The museum thus obtained appropriate conditions to develop its activities and to display the majority of its collections. The museum has a gallery for occasional exhibitions and a special hall for educational and other programs. The permanent display is adapted for educational purposes, since school children and young people in general are the most frequent visitors of the museum. The museum has a museum educator who permanently cooperates with schools, various enterprises, military institutions, mass-media and educational authorities. In order to facilitate this activity, the museum established a card file in which every visit of a school or other institution is noted. Every year a seminar for teachers is organized, presenting the possibilities of incorporating the museum into the teaching process.

Образовни рад у Етнографском музеју Београд

Tatjana Zec
Etnografski muzej,
Beograd

Primljeno: 16. 12. 1987.

U Etnografskom muzeju u Beogradu zaposlen je jedan kustos-pedagog (po obrazovanju etnolog), s punim radnim vremenom, koji obavlja pedagoškovođičke i propagandne poslove, te je, k tome, zadužen za međudržavnu saradnju i organizaciju svih muzejskih izložbi.

Potkraj 1984. godine otvorena je stalna postavka Muzeja, pod nazivom **Narodna kultura na tlu SR Srbije**.

Nastojeći prikazati etničke i kulturne oblike svih naroda koji su naseljavali i danas naseljavaju područje SR Srbije, Muzej je odabrao antropogeografski način izlaganja, u okviru kulturno-geografskih zona. Izlažući materijal prema regionalnom prostiranju etnografskih oblasti, prikazani su svi aspekti narodne kulture u okviru svake oblasti ponaosob. Stoga je izložba sažet i sumaran presek seoske kulture u drugoj polovini XIX. i prvim decenijama XX. veka. Smatramo da ovakav konceptijski pristup i nedostatak audio-vizuelne opreme (inače Muzej ima odvojenu bioskopsku salu u funkciji stalne postavke) unekoliko sužavaju mogućnosti pedagoške djelatnosti.

Muzej priređuje tematske izložbe koje su, sve do poslednjih nekoliko godina, bile rezultat muzeoloških istraživanja – klasifikacije i sistematizacije materijala (narodne nošnje, keramika, ćilimarstvo, nakit i kićenje i dr.) ili regionalno-monografskih istraživanja (Jadar, Vukov zavičaj; Resava i dr.).

Kako brojnost etnoloških tema i mnogostrukost aspekata omogućuju znatno širi program ove djelatnosti, u poslednjih nekoliko godina planirane su i izložbe koje su rezultat: – proučavanja pojedinih etničkih grupa (Cincari, Vlasi, Bunjevci); – raznovrsnih tema koje se obrađuju s etnološkog aspekta (vatra, osvetljenje, hleb, trgovina i sl.); – generacijskih i statusnih razlika u seoskoj kulturi (položaj deteta u tradicionalnoj seoskoj zajednici, izražavanje statusa pojedinca, odnosno porodice u društvenoj zajednici, dečja nošnja i sl.).

Muzej ne vodi preciznu evidenciju o dobroj strukturi posetilaca; iz postojeće evidencije može se uopšteno zaključiti da najbrojniju publiku predstavljaju đaci osnovnih i srednjih škola, a u letnjim mesecima strani turisti.

Propaganda muzejskih djelatnosti obavlja se na standardan način (plakati, transparenti, obaveštenje u štampi i na radiju). Osim grupnih vođenja, pedagoška djelatnost uključuje organizovanje raznovrsnih predavanja (u okviru etnološke tribine i uz značajnije tematske izložbe organiziraju se ciklusi predavanja), s filmskim projekcijama; drugu godinu u Muzeju deluje Radioteka (u suradnji s Radio-Beogradom), koja omogućuje slušanje značajnih radiofonских zapisa, tematski vezanih za tradicijsku kulturu; povremeno se održavaju predstave Etnoteatra i izvode pojedina dramska dela najčešće tematski vezana za narodni život.

Muzej nije još štampao katalog stalne postavke; postoji kratak informativni vodič.